

Warszawa, dnia 2.07. 2013 r.

MINISTER ŚRODOWISKA

BMzk-070-704/25907/13/MK

Biuro Poselskie Mariana Cyconia
Posła na Sejm RP

09.07.2013

WPLYNEŁO

**Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowna Pani Marszałek,

W odpowiedzi na interpelację posła Mariana Cyconia, przesłaną przez Wicemarszałka Sejmu RP przy piśmie z dnia 19 czerwca 2013 r., znak: SPS-023-18718/13 w sprawie możliwości weryfikacji obszarów Natura 2000 w Beskidzie Sądeckim i Pieninach opartej na obiektywnych i aktualnych danych dotyczących występowania objętych ochroną gatunków na tych terenach, w załączeniu przesyłam stosowne wyjaśnienia.

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM

2 pozycjami

Z up. MINISTRA
PODSEKRETARZ STANU
GŁÓWNY KONSERWATOR PRZYRODY

Jaruzsz Kaleski

**Odpowiedź na interpelację posła Mariana Cyconia
w sprawie możliwości weryfikacji obszarów Natura 2000 w Beskidzie Sądeckim
i Pieninach opartej na obiektywnych i aktualnych danych dotyczących występowania
objętych ochroną gatunków na tych terenach.**

W odpowiedzi na interpelację posła Mariana Cyconia, przekazuję odpowiedzi na pytania zawarte w przedmiotowej interpelacji.

Natura 2000 jest europejskim systemem ochrony różnorodności biologicznej, realizującym cele Wspólnoty, a nie tylko krajowe priorytety ochrony przyrody. Podpisując Traktat Akcesyjny, Polska zobowiązała się do wyznaczenia na swoim terytorium kompletnej sieci Natura 2000. Jako członek Unii Europejskiej (UE) jesteśmy zobowiązani do realizacji oprócz krajowych także cele ponadnarodowe. W ramach sieci chronione są wartości przyrodnicze stanowiące dziedzictwo wszystkich Europejczyków. Warto zauważyć, iż sieć Natura 2000 jest unikatowym systemem ochrony przyrody na świecie. W obrębie całej Unii Europejskiej wspólnymi siłami chronione są miejsca występowania flory, fauny oraz cennych siedlisk przyrodniczych.

Odnosząc się do kwestii ustanawiania obszarów Natura 2000, uprzejmie informuję, że sieć Natura 2000 jest projektowana w Polsce od 2001 r., a wdrażana od 2004 r. tj. od chwili wejścia Polski do struktur Unii Europejskiej. Największy wysiłek w zakresie wdrażania sieci Natura 2000 w naszym kraju, podobnie jak w pozostałych krajach członkowskich UE, został położony na identyfikację wszystkich miejsc kluczowych dla ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków, wyznaczenie granic obszarów i ich uzgodnienie, opracowanie odpowiednich map i opisów obszarów (w postaci tzw. standardowych formularzy danych). Zadanie to było realizowane etapowo przy zaangażowaniu sił i środków wielu instytucji, jednakże napotymano na przeszkody natury merytorycznej, organizacyjnej i politycznej wynikające z braku kompletnych i aktualnych danych przyrodniczych, nieadekwatnych struktur administracji rządowej, blokowania wielu obszarów na etapie uzgodnień, negocjowania zasadności współpracy z organizacjami pozarządowymi. Spowodowało to kilkuletnie opóźnienie w tworzeniu sieci Natura 2000, odnotowane przez Komisję Europejską jako naruszenie prawa wspólnotowego. Faktem jest też, że w przeszłości - rok 2004, 2006 i 2007 - tworzenie obszarów Natura 2000 w większości nie było poprzedzone inwentaryzacją przyrodniczą. Obszary tworzone były na podstawie danych literaturowych i w oparciu o najlepszą wiedzę ekspercką. Niemniej jednak, od roku 2008 prace nad sporządzeniem propozycji uzupełnienia sieci Natura 2000 w Polsce, oparte były na badaniach terenowych.

Nie można zatem zgodzić się ze stwierdzeniem, że nie są znane walory przyrodnicze sieci Natura 2000. Od momentu obowiązku utworzenia sieci w Polsce, tj. od 2004 r. wiedza uzupełniana jest systematycznie. W chwili obecnej obszary Natura 2000 są dość dobrze zinwentaryzowane. Do końca 2012 r. na zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (zleczone przez MŚ w 2009 r.) przeprowadzono łącznie inwentaryzacje ornitologiczne w 70 obszarach specjalnej ochrony ptaków. Jeden obszar zostanie zinwentaryzowany w 2013 r., natomiast na lata 2014-2015 zaplanowano inwentaryzacje kolejnych 15 obszarów ptasich. Biorąc pod uwagę inwentaryzacje prowadzone na zlecenie sprawujących nadzór nad obszarami Natura 2000 należy założyć, iż do końca 2015 r. wszystkie obszary ptasie zostaną zinwentaryzowane.

W przypadku obszarów siedliskowych, z racji ich specyfiki, sytuacja wygląda nieco inaczej. Jak wspomniano powyżej od 2008 r. wyznaczanie obszarów Natura 2000 poprzedzone było pracami terenowymi. Ponadto, od 2007 r. prowadzone były inwentaryzacje poszczególnych składników przyrody poszerzające wiedzę odnośnie do obszarów Natura 2000, np. inwentaryzacja siedlisk leśnych

(Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, na zlecenie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe), inwentaryzacja siedlisk leśnych i nieleśnych na wybranych obszarach Natura 2000 (Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, na zlecenie Ministra Środowiska), prace terenowe wojewódzkich zespołów specjalistycznych na potrzeby poszerzenia sieci w latach 2008-2009, szereg inwentaryzacji prowadzonych w wyniku postanowień bilateralnego seminarium biogeograficznego z 2010 r. Do innych informacji o obszarach z powodzeniem można zaliczyć także udostępnione Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (GDOŚ) wyniki projektów współfinansowanych ze środków UE, np. z instrumentu finansowego LIFE+. Dużą wartością informacyjną charakteryzują się także weryfikacje terenowe przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000, prowadzone w ramach prac nad planami zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.

Odnosząc się do kwestii ogólnych związanych z inwestowaniem na obszarach Natura 2000, uprzejmie informuję, że zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.) jedynym zakazem obowiązującym na obszarach Natura 2000 jest zakaz podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar,
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Sieć Natura 2000 nie jest czynnikiem hamującym rozwój kraju czy blokującym wszelkie inwestycje, jak czasami określa się to w nierzetelnych opiniach. Uwzględnianie uwarunkowań ekologicznych i dziedzictwa przyrodniczego w planowaniu inwestycji jest naszym obowiązkiem, a celem wyznaczania i zarządzania siecią Natura 2000 jest egzekwowanie tego obowiązku. Ustawa o ochronie przyrody wyraźnie wskazuje w jakich sytuacjach dana inwestycja nie może zostać zrealizowana, dopuszcza jednak sytuacje wyjątkowe, kiedy nadrzędny interes społeczno-gospodarczy może przeważać nad potrzebami ochrony danych gatunków i siedlisk.

Natura 2000 staje się więc hamulcem realizacji inwestycji, które są realizowane w sposób niezgodny z obowiązującymi procedurami. Natura 2000 jest zatem hamulcem rozwoju niezrównoważonego. Pewne inwestycje mogą być zablokowane, zwłaszcza te które niszczą zasoby przyrodnicze i ich realizacja nie wiąże się z nadrzędnym interesem publicznym.

Z drugiej strony Natura 2000 wymusza bardzo odpowiedzialne środowiskowo gospodarowanie i zarządzanie przestrzenią przyrodniczą. Jest to gwarancja zachowania cennych krajobrazów, walorów przyrodniczych, które mają ogromną, często niedostrzeganą wartość. Nasza dobrze zachowana przestrzeń przyrodnicza, w tym najcenniejsza w obszarach Natura 2000, powinna być podstawą rozwoju funkcji rekreacyjnych, turystycznych, edukacyjnych, alternatywnego rolnictwa, produktów lokalnych - poszukiwanych w UE. Obszary Natura 2000 będą miały promocję na poziomie UE (publikacje, strony internetowe). Natura 2000 jest więc kapitałem gmin, który powinien być motorem ich rozwoju.

Odnosząc się do kwestii szczegółowych zawartych w interpelacji informuję, że Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska nie planuje powiększenia obszarów Natura 2000 na terenie gminy Szczawnica. Natomiast plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 nie zawierają zakazów prowadzenia inwestycji jako takich, a wskazują m.in. zagrożenia, cele ochrony i działania ochronne.

Ponadto nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, iż planowana inwestycja „Siedem Dolin” jest „blokowana głównie z uwagi na rygory ochrony Natury 2000”. Projekt inwestycji zakłada budowę od 9 do 12 nowych wyciągów krzesełkowych i orczykowych oraz tras narciarskich łączących dotychczasowe stacje narciarskie Wierchomla, Jaworzyna, Słotwiny z drogą krajową Nowy Sącz – Krynica. Planowana inwestycja realizowana jest na obszarze Natura 2000 Ostoja Popradzka PLH120019, na terenie którego istnieje również Popradzki Park Krajobrazowy. O wysokich walorach

Popradzkiego Parku Krajobrazowego i obszaru Natura 2000 świadczy fakt, iż na tym terenie utworzono 13 rezerwatów przyrody. Powyższe skutkuje obowiązkiem stosowania się do regulacji prawnych, wynikających z tych form ochrony przyrody. Dalsza realizacja inwestycji w wersji zaplanowanej przez inwestora spowoduje w ocenie organów ochrony przyrody całkowite zamknięcie głównego korytarza karpackiego i izolację najcenniejszych pod względem przyrodniczym terenów leśnych w Beskidzie Sądeckim, jak również degradację siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków o znaczeniu Wspólnotowym (np. żyzne buczyny, kwaśne buczyny, górskie łąki użytkowane ekstensywnie). Proponowany przebieg tras i wyciągów narciarskich ingeruje w jedyny wolny, w chwili obecnej, od jakiegokolwiek zainwestowania obszar zwartych kompleksów leśnych, który jest kluczowy dla zachowania w dobrym stanie siedlisk gatunków naturalnych, w tym zwłaszcza dużych drapieżników, dla których izolacja jest jednym z najpoważniejszych zagrożeń dla trwałości populacji. Teren zamierzonej inwestycji położony jest w centralnej części biocentrum rangi europejskiej „Obszar Sądecki” o podstawowym znaczeniu dla właściwego funkcjonowania środowiska przyrodniczego Karpat. Realizacja inwestycji wiąże się z wylesieniem dużych powierzchni zwartych kompleksów leśnych, w terenach o ekstremalnych spadkach i zagrożonych ruchami osuwiskowymi. Biorąc pod uwagę istniejące uwarunkowania przyrodnicze i prawne, projektowane zamierzenie „Siedem Dolin” w wersji promowanej przez pomysłodawcę nie może uzyskać akceptacji służb ochrony przyrody. Należy podkreślić, że stanowisko tychże służb nie jest stanowiskiem subiektywnym, jednak oparte jest na obecnie obowiązujących przepisach prawa. Służby te w sposób prawidłowy wykonują swoje obowiązki, stojąc na straży przestrzegania prawa. Należy podkreślić, iż działanie organów ochrony przyrody w procesie uzgodnień realizacji inwestycji „Siedem Dolin” poddawane było w przeszłości kontroli przez organy nadrzędne oraz sądy administracyjne.

Nawiązując do pytania pierwszego i drugiego informuję, że szeroko zakrojone działania inwentaryzacyjne dla wszystkich siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt innych niż ptaki we wszystkich obszarach Natura 2000 w Polsce pociągnęłyby za sobą ogromne nakłady finansowe. Dodatkowo, należy pamiętać, że cenne walory przyrodnicze nie są zlokalizowane jedynie w obszarach Natura 2000, ale także poza nimi. Potencjalny inwestor musi brać pod uwagę teren całej Polski, nie tylko obszarów Natura 2000. Zinwentaryzowanie całej Polski wyniosłoby szacunkowo ponad 120 mln zł i byłoby zadaniem długofalowym. Informacja taka musiałaby być uaktualniana w pewnych interwałach czasowych, co oznacza jej cykliczne pozyskiwanie, co z kolei niesie za sobą kolejne koszty. W tym miejscu pojawia się problem stałego pozyskiwania setek milionów złotych na przeprowadzanie badań. Horyzont czasowy oraz wysokość kosztów w zasadzie uniemożliwiają wykonanie inwentaryzacji wszystkich walorów przyrodniczych w całej Polsce oraz cykliczną aktualizację danych.

Z racji wielkości ww. przedsięwzięcia, a także w związku ze świadomością konieczności uzupełnienia braków w wiedzy przyrodniczej Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska zaczęła rozważać inne rozwiązanie. W chwili obecnej resort środowiska znajduje się na etapie programowania środków w nowej perspektywie finansowej na lata 2014-2020. Jednym z zaproponowanych priorytetów w ramach „następcy” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko jest projekt *Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych*. Celem strategicznym projektu byłoby opracowanie skutecznego, nowoczesnego (z wykorzystaniem technik teledetekcji) narzędzia wstępnej identyfikacji cennych siedlisk przyrodniczych, weryfikacji pozyskanych danych do monitorowania wybranych gatunków i siedlisk przyrodniczych, objętych ochroną w ramach krajowego prawodawstwa oraz unijnego programu Natura 2000. Ponadto dokonano by inwentaryzacji oraz oceny stanu zachowania/ochrony cennych siedlisk przyrodniczych w obrębie całego kraju, oraz cennych gatunków z nimi związanych z wykorzystaniem opracowanego narzędzia. Również zostałyby zgromadzone pozyskane i istniejące dane o zasobach przyrodniczych w formie banku danych.

Zgromadzenie ww. informacji pozwoliłoby na skuteczne prezentowanie i udostępnianie szeroko pojętym odbiorcom wiarygodnej i szczegółowej wiedzy na temat rozmieszczenia i stanu wybranych elementów różnorodności biologicznej. Koszt projektu oszacowany został na 65 mln zł. Projekt został przewidziany na lata 2015-2020. W chwili obecnej, z racji innych priorytetów, realizacja projektu stoi pod dużym znakiem zapytania.

Odpowiadając na pytanie trzecie uprzejmie informuję, że jeżeli projekt doszedłby do skutku, zapotrzebowanie na osoby dokonujące inwentaryzacji byłoby tak ogromne, że nie wyklucza się udziału uczelni wyższych, jako źródła potencjalnych wykonawców.

Z up. MINISTRA
PODSEKRETARZ STANU
GŁÓWNY KONSERWATOR PRZYRODY

[Podpis]
Krzysztof Zdzienicka

